

Udskriftsdato: 31. december 2025

KEN nr 10062 af 11/10/2022 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2022-80-0865

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2022-80-0865

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2022-80-0865

Politiken får kritik for misvisende overskrift og underrubrik

Politiken bragte i marts måned en artikel om den ukrainske ambassadørs opfordring til danske selskaber om at indstille samarbejdet med Rusland. Artiklen indeholdt blandt andet en udtalelse fra ambassadøren om, at danske firmaer får ukrainske børns blod på ærmerne, hvis de fortsætter handlen med Rusland. Et dansk selskab klagede til Pressenævnet blandt andet over, at det fremgik af artiklens overskrift og underrubrik, at selskabets produkter solgtes videre i Rusland, og at det efterlod læseren med det fejlagtige indtryk, at ambassadørens udtalelser havde en særlig sammenhæng med selskabet. Pressenævnet fandt, at overskriften og underrubrikken var misvisende og udtalte kritik.

[Klager] v/pressechefen [Pressechefen] har klaget til Pressenævnet over artiklen ”»Ukrainske børns blod på ærmerne«: [Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland”, bragt den 4. marts 2022 på netavisen politiken.dk samt artiklen ”[Klager]: Russisk forretning indstillet, men smykkerne sælges stadig” bragt den 6. marts 2022 i den trykte avis, idet [Klager] mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har blandt andet klaget over, at overskriften i artiklen på netavisen er misvisende, og at artiklerne indeholder faktuelle fejl, som efterlader læserne med et forkert indtryk.

1 Sagsfremstilling

Før offentliggørelsen

[Klager] [herefter benævnt [Klager], *Pressenævnet*] og Politiken har til Pressenævnet indsendt den korrespondance, de havde før offentliggørelsen via sms og mail. Af korrespondancen fremgår følgende:

Den 3. marts 2022 kl. 16:25 sendte Politiken en mail til [Klager], hvor der var angivet emnet ”Spørgsmål fra Politiken vedr. ”forretningsaktiviteter på pause i Rusland”

”Kære [Pressechefen], Jeg er journalist på Politiken, og jeg har konstateret, at [Klager] har meldt følgende ud til markedet: ”For nu har vi sat vores forretningsaktiviteter på pause i Rusland, mens vi holder øje med situation”. Ikke desto mindre er jeres fysiske butikker i Rusland og Belarus ifølge vores oplysninger stadig åbne, hvilket også er det, der oplyses online. Dertil kommer, at I tilsyneladende også stadig har åbent for onlinesalg til det russiske marked

[Hjemmeside 1]

[Hjemmeside 2]

I relation til dette tema har Ukraines ambassadør i DK, [Ambassadøren], i dag på et webinar med [Pengeinstitut] [ordet [Pengeinstitut] linker til webinar, *Pressenævnet*] kraftigt appelleret enhver dansk virksomhed til øjeblikkeligt at stoppe ethvert salg, samarbejde og kommunikation med russiske aktører. Han udtaler: ”Spild ikke tiden, jo mere I tøver, des mere blod fra ukrainske børn, dræbt af russere, vil også være på jeres ærmer. Jeg er ked af at sige det, men det her er ikke vores krig alene, men hele den

civile verdens krig, vi skal stoppe ham med alle midler vi har på hånden". Spørgsmål til [Klager], som vi skal bede om svar på senest fredag kl. 12.00:

- Hvordan hænger jeres udmelding om at sætte jeres forretningsaktiviteter i Rusland på pause sammen med, at jeres fysiske butikker i Rusland samt onlinesalg for russiske kunder har åbent?
- Pga. de økonomiske sanktioner og den russiske valutas drastiske fald i værdi forsøger mange russiske forbrugere at omsætte deres penge til mere konstante værdier, herunder smykker. Er en stigende efterspørgsel årsagen til, at I tilsyneladende stadig holder forretningen kørende på det russiske marked?
- Uagtet at der er tale om franchisedrift foregår salget i [Klager]s navn, ligesom [Klager] opnår indtjening. Hvorfor lukker I ikke ned for ethvert salg på det russiske marked øjeblikkeligt?
- Den russiske ambassadør i Danmark siger, at jo længere I venter med at stoppe samarbejdet af egen drift, des mere blod fra ukrainske børn har I på ærmerne. Hvad mener I om den udlægning?
- Det ser på jeres hjemmeside ud til, at I har langt over 100 butikker i Rusland. Præcis hvor mange fysiske butikker har I i Rusland og Belarus, og hvor meget omsatte I for i de to lande sidste år? Venligst [Journalist A]"

Den 4. marts 2022 kl. 12:02 sendte [Klager] følgende mail:

"Hej [Journalist A], Jeg har ikke glemt dig, men er lige ved at indhente de sidste informationer. Håber det er ok at jeg vender tilbage lidt senere end din deadline kl. 12? [Pressechefen]"

Samme dag kl. 12:04 svarede Politiken:

"Ok. hvad tid regner I med at sende svar? Meget gerne senest 13.00"

[Klager] svarede 12:04:

"Det tror jeg godt vi kan nå. Vender tilbage asap! [Pressechefen]"

Politiken svarede kl. 12:05:

"Tak"

Politiken og [Klager] havde herefter samme dag en korrespondance via sms:

Kl. 14:56: *Journalisten*: "Ville I have noget tilføjet? VH [Journalist A], Politiken"

Kl. 14:58: *[Klager]*: "Ja- lige på trapperne"

Kl. 14:58: *Journalisten*: "Ok, tak"

Kl. 15:10 sendte [Klager] en mail til Politiken:

"Hej [Journalist A], Her opdateret kommentar fra os:

Vi har suspenderet al forretning med Rusland og Belarus. Vores produkter sælges af lokale distributører, som købte dem før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. De kan sælge deres nuværende varelager, men eftersom vi har suspenderet al forretning, får de ikke nye produkter.

Vi tjener ingen penge på produkter, der sælges i Rusland og Belarus nu. Vi er ved at undersøge vores juridiske muligheder, men her og nu har vi ingen som helst mulighed for at forhindre distributørerne i at sælge deres varelager. Det er deres butikker og deres produkter. Det er frustrerende, men en situation som vi deler med rigtig mange varemærker, som har en distributørmodel.

Vi kontrollerer heller ikke online-butikkerne i Rusland og Belarus, men er i færd med at suspendere alle links fra vores domæne til distributørernes platforme. [Pressechefen]”

De påklagede artikler

Politiken bragte den 4. marts 2022 kl. 15:39 artiklen ”»Ukrainske børns blod på ærmerne«: [Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland” [Sætningen ”Ukrainske børns blod på ærmerne” er fremhævet med rød skrift, *Pressenævnet*] på netavisen politiken.dk med følgende underrubrik:

”Ukraines ambassadør siger, at danske firmaer også får blod på ærmerne, hvis de handler videre med russerne. [Klager] har »sat forretningsaktiviteter i Rusland på pause«, men smykkerne sælges fortsat til russerne. Vi kan ikke stoppe distributør, siger [Klager]. ”

[Artiklen blev den 4. marts 2022 kl. 17:19 opdateret. Overskriften blev ændret til følgende:

”[Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland”

Underrubrikken blev samtidig ændret:

”[Klager] har »sat forretningsaktiviteter i Rusland på pause«, men smykkerne sælges fortsat til russerne. Vi kan ikke stoppe distributør, siger [Klager], der nu undersøger sine juridiske muligheder. ”]

Der er under underrubrikken indsat et billede, der viser nogle personer, der ser på smykker i en butik. Af billedteksten fremgår: ”Trods en udmelding til markedet om at pausere sine aktiviteter i Rusland, fortsætter [Klager]s salg af smykker i Rusland og Belarus samt online til russerne”.

Af artiklen fremgår:

”Smykkegiganten [Klager] har meldt ud til offentligheden, at selskabet har sat sine forretningsaktiviteter på pause i det land, der har indledt krig i Europa.

Men russiske forbrugere kan stadig gå ind og handle i [Klager]-butikker,

ligesom de kan købe [Klager]s smykker fra firmaets russiske webshops.

Den danske C20-virksomhed begyndte for 12 år siden at sælge smykker på det

russiske marked, og i dag sælges [Klager]s produkter fra 230 fysiske butikker i

Rusland og Belarus. På førstedagen for Putins invasion af Ukraine lød det dog i en selskabsmeddelelse fra [Klager]:

»For nu har vi sat vores forretningsaktiviteter på pause i Rusland, mens vi holder øje med situationen«.

»Vi er chokerede over de begivenheder, der finder sted i Ukraine. Vores tanker

er med det ukrainske folk, og vi håber på en politisk løsning, der kan sikre, at flere liv ikke går tabt«, lød det fra [Klager]s topchef, [Direktør 1].

Russere kan stadig købe

Meldingen blev tre dage senere fulgt op med en donation på 6,5 millioner kroner til organisationen Unicefs nødhjælpsarbejde i Ukraine.

»Vi ønsker at hjælpe børnene i Ukraine og deres familier i denne frygtelige situation. De har brug for vand, mad, medicin og et sted at søge ly og tryghed i denne krise«, udtalte [Direktør 1] i en pressemeddelelse. [Ordet "Pressemeddelelse" linker til en Ritzau nyhed om dette, *Pressenævnet*]"

Der er i artiklen indsat et skærbillede fra [Klager]s russiske hjemmeside med tekst med russiske bogstaver.

Artiklen fortsætter herefter:

"Men på trods af meldingen om at suspendere sine russiske aktiviteter, sælges [Klager]s smykker ufortrødent videre i både Rusland og Belarus. Det sker fra 220 butikker i Rusland og 10 i Belarus, der bærer [Klager]s navn eller er autoriserede forhandlere. Og det sker også via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne. Her kan man også på et kort klikke sig frem til nærmeste åbne [Klager]-butik, eksempelvis blandt de omkring 100 i Moskva.

Der er i artiklen herefter fremhævet et citat med større skrift. Af citatet fremgår følgende:

"Jo mere I tøver, des mere blod fra ukrainske børn, dræbt af russere, vil også være på jeres ærmer, [Ambassadøren], Ukraines ambassadør i Danmark"

Artiklen fortsætter herefter:

"Der er i disse dage tilsyneladende en ekstraordinær efterspørgsel blandt russerne på smykker og luksusprodukter. Vestens finansielle sanktioner har fået Ruslands valuta til at miste en fjerdedel af sin værdi siden i søndags, og mange forbrugere har de seneste dage forsøgt at omsætte deres rubler til produkter med en mere blivende værdi.

Eksempelvis har det italienske luksusbrand Bulgari haft ekstraordinært travlt på det russiske marked de seneste dage, oplyser topchefen [Direktør 2] til Bloomberg.

[Klager]s pressechef fastholder over for Politiken, at [Klager] har »suspenderet al forretning med Rusland og Belarus«, men salget af brandet kan firmaet ikke styre:

»I Rusland og Belarus sælges produkterne af lokale distributører, som købte produkterne, før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. Vi tjener således ingen penge på produkter, der sælges i Rusland og Hviderusland nu«, skriver [Pressechefen]. [I den opdaterede artikel ændret til pressechef [Pressechefen]]

Han forklarer, at suspenderingen består i ikke at sende nye produkter til det russiske marked.

Russiske forbrugere kan stadig klikke sig ind på [Klager]s officielle russisksprogede webshop og købe varer, men det bliver nu stoppet, skriver han:

»Vi kontrollerer ikke ehandelsplatformene i Rusland og Belarus, men er i færd med at suspendere alle links fra vores domæne til distributørernes platforme«.

Blod på skjortærmerne

[Klager], der sidste år omsatte for 23,4 milliarder kroner, befinder sig i et dilemma som andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland: Skal vi i protest mod Putins aggressioner trække stikket på det russiske marked, eller skal vi af hensyn til de afledte negative effekter for forretningen og arbejdspladserne holde vejret.

[Selskab A] har valgt at lukke sine 13 butikker i Rusland indtil videre og sende de ansatte hjem. [Selskab B] har i første omgang valgt at opretholde produktionen på sine 8 bryggerier i Rusland. Fredag eftermiddag oplyser selskabets CEO, [Direktør 3], dog i en udtalelse, at [Selskab B] nu som yderligere tiltag stopper for nye investeringer i Rusland og holder inde med at eksportere fra andre [Selskab B]-firmaer til bryggerierne i Rusland.

Ukraines ambassadør i Danmark, [Ambassadøren], har gjort det klart for

det danske erhvervsliv, at ethvert kommercielt samarbejde og enhver dialog

med russerne bør stoppe øjeblikkeligt. Torsdag henvendte han sig under et

webinar [ordet ”webinar linker til en video på [Pengeinstitut]s hjemmeside, *Pressenævnet*] hos [Pengeinstitut] med en kraftig appel til alle danske virksomheder om

at fjerne russiske varer og stoppe enhver forretningskontakt med dem:

»Spild ikke tiden, jo mere I tøver, des mere blod fra ukrainske børn, dræbt af russere, vil også være på jeres ærmer. Jeg er ked af at sige det, men det her er ikke vores krig alene, det er hele den civile verdens krig – vi skal stoppe Putin med alle midler, vi har på hånden«, sagde ambassadør [Ambassadøren].

»Vent ikke på, at EU eller Nato-allierede vedtager yderligere sanktioner på et officielt niveau, I kan gøre det af egen drift: Lad være med at sælge russiske produkter, fjern dem, I har fra hylderne, stop enhver forretningskontakt med russerne, følg eksemplet fra [Selskab C]: Stop fragten til eller fra Rusland, stop enhver kommunikation med russerne. Få det stoppet, hvis du har et samarbejde med andre organisationer - universiteter, kulturinstitutioner,

teatre«, sagde [Ambassadøren].

Politiken har spurgt, hvorfor [Klager] ikke har stoppet ethvert samarbejde med sin russiske distributør og forbudt brugen af brandet og salget i Putins

hjemland. »Vi er ved at undersøge vores juridiske muligheder, men her og nu har vi ingen som helst mulighed for at forhindre distributørerne i at sælge deres varelager. Det er deres butikker og deres produkter. Det er frustrerende, men en situation som vi deler med rigtig mange varemærker, som har en distributørmodel«, svarer pressechef [Pressechefen]. [ændret til pressechef [Pressechefen]]

Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål har til formål at facilitere og rådgive om virksomheders samfundsansvar. Formand [Formanden] er tilbageholdende med at fortælle, hvad firmaer med aktiviteter i Rusland bør gøre.

»Det eneste, jeg kan sige, er, at erhvervslivet står i sit livs dilemma, ligesom det danske samfund gør. Som land sender vi jo heller ikke tropper til Ukraine, så vi har også lavet en afvejning. Det her er for stort til at bede hver virksomhed om

at påtage sig hele ansvaret, de kan tage en del, men hvis der skal være en ensartet model for erhvervslivet, skal beslutningen træffes politisk i Folketinget eller måske snarere EU«, siger [Formanden], der i mange år var folketingsmedlem for [Partiet].

[Klager] oplyser, at omsætningen fra Rusland, Belarus og Ukraine samlet udgør under 1 procent af selskabets omsætning. Der er dermed tale om op mod en kvart milliard kroner. »

Der er i artiklen indsat en faktaboks med overskriften: »Krig og Forretning«. Af boksen fremgår følgende:

»Danske virksomheder med aktiviteter i Rusland og Belarus har valgt forskellige veje som reaktion på Putins invasion af Ukraine.

[Selskab A] har valgt at lukke sine 13 butikker i Rusland indtil videre og sende de ansatte hjem. »Som situationen er lige nu, mener vi, at det er det rigtige valg«, siger selskabets csr-direktør, [CSR-direktøren], til TV 2.

[Selskab B] henter knap 10 procent af omsætningen på det russiske marked. [Selskab B] har 8 bryggerier i Rusland, og produktionen vil fortsætte. Fredag har selskabet opdateret sine sanktioner og stopper alle nye investeringer i Rusland.

»[Selskab B] har over 40.000 ansatte i verden og er forpligtet til at støtte og hjælpe alle vores medarbejdere, især i tider med uro«, udtaler topchef [Direktør 3].

[Selskab D] er holdt op med at købe biomasse og kul fra Rusland til sine kraftværker, men mener sig ikke i stand til at stoppe leverancerne af gas, da det vil have »alvorlige menneskelige og økonomiske konsekvenser, hvis der ikke bliver leveret nok gas«.

»Vi har bare en ekstra dimension, som er radikalt anderledes end at flå russisk vodka og kaviar af hylderne. Det at afbryde en meget stor del af al den gas, der flyder til Danmark, mener vi fra vores side er så stor en samfundsmæssig beslutning, at den hverken kan eller skal træffes af et kommercielt selskab«, sagde topchef [Direktør 4] til Berlingske.

Efter offentliggørelsen af artiklen på netavisen

Politiken har til Pressenævnet indsendt den sms-korrespondance, avisen havde med [Klager] efter offentliggørelsen den 4. marts 2022. Af denne fremgår:

Kl. 16:58: *Journalisten*: ”Vil du sende en mail med de faktuelle fejl, du mener at have læst? Vil meget gerne se på det asap. ”

Kl. 16:59: *[Klager]*: Har du nummer på [Journalist B]?

Kl. 17:02: *Journalisten*: Send mail til mig, så videresender jeg til ham pronto også. ”

Kl. 17:19: *Journalisten*: Hej [Pressechefen]. Har lige vendt den med redaktøren igen. Vi fjerner forrideren fra rubrikken (den røde tekst). Hvis du har faktuelle indvendinger mod selve indholdet, skal jeg bede dig gøre opmærksom på det pr. mail, så jeg kan forholde mig til det. ”

[Klager] har til Pressenævnet indsendt den mailkorrespondance, selskabet havde med Politiken efter offentliggørelsen:

[Klager] sendte samme dag kl. 17:33 en mail med emnefeltet: ”haster: fejlagtig og vildledende artikel”. Af mailen fremgår:

”Hej [Journalist C], Jeg vil meget gerne tale med dig snarest angående artiklen, I netop har bragt om [Klager], da den indeholder alvorlige fejl og er stærkt vildledende på et meget alvorligt emne. Vi har forgæves gjort jeres journalist [Journalist A] opmærksom på dette, og det er vores opfattelse, at artiklen er skrevet mod bedrevidende. Derfor foreslår jeg, at vi taler sagen igennem hurtigst muligt. Nogle punkter: - Rubrikken kobler børneblod sammen med os. Den ukrainske ambassadør udtaler sig ikke om [Klager]. Dette er stærkt vildledende.

- Manchet antyder at [Klager] ”handler videre med russerne”. Det gør vi ikke. Dette er en klar fejl. Sandheden er at vi ikke handler videre, og dermed falder hele artiklens kobling til den ukrainske ambassadørs opfordring.
- Der står vi har sat aktiviteter ”på pause”. Det er en fejl. Vi har suspenderet dem, hvilket også kan oversættes til ”indstillet”.
- Der står, at produkterne kan købes på ”firmaets russiske webshops”. Det er forkert. Det er ikke vores webshops. Vi har ingen russiske webshops.

”via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne. ”

- lyder som om vi sælger fra vores officielle webdomæne. Det er forkert.
- I bedes bruge det opdaterede citat, vi sendte kl. 15:10: ”Vi har suspenderet al forretning med Rusland og Belarus. Vores produkter sælges af lokale distributører, som købte dem før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. De kan sælge deres nuværende varelager, men eftersom vi har suspenderet al forretning, får de ikke nye produkter. Vi tjener ingen penge på produkter, der sælges i Rusland og Belarus nu. ”
- ”[Klager], der sidste år omsatte for 23,4 milliarder kroner, befinder sig i et dilemma som andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland: Skal vi i protest mod Putins aggressioner trække stikket på det russiske marked, eller skal vi af hensyn til de afledte negative effekter for forretningen og arbejdspladserne holde vejret. ” - dette er ikke vores dilemma. Vi har suspenderet forretningen og har

ingen ansatte. [Klager] er et forkert eksempel. Jeg ser meget frem til at høre fra dig. Jeg kan nås på mobil [mobilnr.] Mvh [Kommunikationschefen]

Kl. 17:45 sendte [Klager] endnu en mail til Politiken:

”Hej [Journalist B] Tak for snak lige før. Her er mail jeg sendte til [Journalist C]. Du kan nå mig på [mobilnr.] Mvh [Kommunikationschefen]”

Senere kl. 18:35 sendte [Klager] en mail til Politiken:

”Hej [Journalist B], Jeg kan se der er lavet et par opdateringer i rubrik og underrubrik, men er nødt til at gøre opmærksom på, at jeres artikel stadig er stærkt fejlagtig og vildledende:

- Selv om underrubrikken er opdateret, giver den stadig indtryk af, at der er en sammenhæng mellem [Klager] og ambassadørens udsagn om at virksomheder som ”handler videre med russerne” har blod på ærmerne. Vi handler ikke videre med russerne, så der er ingen rimelig kobling mellem vores virksomhed og den ukrainske ambassadørs opfordring.
- Der står stadig, at produkterne kan købes på ”firmaets russiske webshops”. Det er forkert. Det er ikke vores webshops. Vi har ingen russiske webshops. De er ejet af selvstændige lokale selskaber.
- Der står også stadig at ”via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne. ” – lyder som om vi sælger fra vores officielle webdomæne. Det er forkert.
- Vi har tidligere fremsendt opdateret citat (kl 15:10) som endnu ikke er medtaget: ”Vi har suspenderet al forretning med Rusland og Belarus. Vores produkter sælges af lokale distributører, som købte dem før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. De kan sælge deres nuværende varelager, men eftersom vi har suspenderet al forretning, får de ikke nye produkter. Vi tjener ingen penge på produkter, der sælges i Rusland og Belarus nu. ”
- Der står at [Klager] befinder sig i et dilemma, som andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland har – ”Skal vi i protest mod Putins aggressioner trække stikket på det russiske marked, eller skal vi af hensyn til de afledte negative effekter for forretningen og arbejdspladserne holde vejret. ” Dette er vi ikke et eksempel på. Vi har suspenderet forretningen og har ingen ansatte i Rusland. [Klager] er ganske enkelt et forkert eksempel. Jeg forstår godt den sag I forfølger og har stor respekt for det. Vi er bare et forkert eksempel til den sag. Mvh [Kommunikationschefen]”

Politiken svarede kl. 18:38:

”Kære [Kommunikationschefen], Vi er ved at gennemgå artiklen med jeres kritikpunkter. Vi vil gerne være grundige. Vi har taget den væk fra pol.dk’s forside indtil videre, der er minimal trafik på artiklen. Jeg vender tilbage hurtigst muligt. Mvh. [Journalist B]”

[Klager] svarede kl. 18:40:

”Tak [Journalist B]! Vi stiller meget gerne op og uddyber eller kommer med yderligere. Mvh [Kommunikationschefen]”

Herefter skrev Politiken kl. 18:38:

Kære [Kommunikationschefen], Vi har ændret artiklens rubrik og underrubrik på politiken.dk i forhold til jeres indvending om koblingen mellem udsagnene fra Ukraines ambassadør og [Klager]. I er i øvrigt velkomne til at henvende jer til Læsernes Redaktør på Politiken. Mvh. [Journalist B]

[Klager] svarede kl. kl. 22:47:

”Kære [Journalist B], Vi forstår ikke, at I vælger at overhøre flere faktuelle fejl, som vi nu i flere runder har påpeget på mail og telefonisk.

1. Det er ikke korrekt, når I skriver, at produkterne kan købes på "firmaets russiske webshops". Det er ikke firmaet [Klager]s webshops. Vi har ingen russiske webshops. De er ejet af selvstændige lokale selskaber.

2. Det er ikke korrekt, når I skriver ”via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne. ” Det læses som at vi sælger fra vores officielle webdomæne. Det gør vi ikke. Der var et såkaldt redirect fra vores side til en uafhængig webshop ejet af en lokal distributør. Et redirect vi har lukket efter vi blev gjort opmærksomme på det.

3. Det er ikke korrekt, når I skriver at [Klager] befinder sig i et dilemma, om hvorvidt vi skal [...] trække stikket på det russiske marked, eller [...] af hensyn til de afledte negative effekter for forretningen og arbejdspladserne holde vejret. Vi har ”trukket stikket” og suspenderet al forretning. Siden første invasionsdag har vi ingen omsætning i Rusland. Og vi har i øvrigt ingen ansatte i Rusland.

4. Dertil udelader I at bringe vores opdaterede citat, som vi sendte efter aftale med [Journalist A] kl. 15:10 (11. paragraf). Det lyder: ”Vi har suspenderet al forretning med Rusland og Belarus. Vores produkter sælges af lokale distributører, som købte dem før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. De kan sælge deres nuværende varelager, men eftersom vi har suspenderet al forretning, får de ikke nye produkter. Vi tjener ingen penge på produkter, der sælges i Rusland og Belarus nu. ”

Vi sympatiserer selvsagt med jeres dagsorden om, at virksomheder har et ansvar. Det er en dagsorden, vi tager meget alvorligt, og vi stiller meget gerne op til debat om det. Vi oplever desværre ikke, at Politiken forvalter sit store ansvar mht hvordan I inddrager virksomheder i denne ultraalvorlige diskussion om krig. Indledningsvist publicerer I uden videre en artikel, som i rubrik kobler os med ”blod på ærmerne” uden at læseren har en rimelig chance for at afkode dette. Den rubrik rettes efter flere henvendelser fra os, men I vælger så at overhøre klare faktuelle fejl, som vi ligeledes gør opmærksom på. Efter forgæves at have forsøgt at få dialog med jer, modtager vi så nedenstående svar, hvor vi henvises til Læsernes Redaktør. Det er dybt problematisk for jeres redaktionelle troværdighed, og vi ser os nødsaget til at tage sagen videre. Mvh [Kommunikationschefen]”

Efterfølgende opdatering af artiklen på netavisen

Artiklen blev i løbet af weekenden opdateret, og overskriften blev ændret til følgende: ”[Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland”

Underrubrikken blev samtidig ændret:

”Salget af [Klager]-smykker fortsætter i Rusland, selv om smykkegiganten har meddelt, at den indstiller sine aktiviteter i landet. Vi kan ikke stoppe salget fra vores distributør i Rusland, siger [Klager], der nu undersøger sine juridiske muligheder.”

Der er i artiklen herefter indsat en beklagelse:

”Denne artikel er opdateret og præciseret i forhold til en tidligere version fra fredag eftermiddag. Sprogbrug i rubrik og underrubrik er ændret og forholdet mellem [Klager] og deres distributører præciseret, ligesom der er foretaget ændringer, der tydeliggør relationen mellem [Klager] og webbutikkerne. Politiken beklager.”

Artiklen fortsætter herefter i en præciseret version.

Den 6. marts 2022 bragte Politiken i den trykte avis, artiklen: ”[Klager]: Russisk forretning indstillet, men smykkerne sælges stadig” med følgende underrubrik:

”Salget af [Klager]-smykker fortsætter i Rusland, selv om smykkegiganten har meddelt, at den indstiller sine aktiviteter i landet. Vi kan ikke stoppe salget fra vores distributør, siger [Klager], der undersøger sine juridiske muligheder.”

Af artiklen fremgår:

Smykkegiganten [Klager] har meldt ud til offentligheden, at selskabet har sat sine forretningsaktiviteter på pause i det land, der har indledt krig i Europa.

Men russiske forbrugere kan stadig gå ind og handle i [Klager]-butikker, ligesom de kan købe [Klager]-smykkerne online.

Den danske virksomhed begyndte for 12 år siden at sælge smykker på det russiske marked, og i dag sælges [Klager]s produkter fra 230 fysiske butikker i Rusland og Belarus.

Men på førstedagen for Putins invasion af Ukraine lød det i en selskabsmeddelelse fra [Klager]:

»For nu har vi sat vores forretningsaktiviteter på pause i Rusland, mens vi holder øje med situationen«.

»Vi er chokerede over de begivenheder, der finder sted i Ukraine. Vores tanker er hos det ukrainske folk, og vi håber på en politisk løsning, der kan sikre, at flere liv ikke går tabt«, lød det fra [Klager]s topchef, [Direktør 1].

Russere kan stadig købe

Men [Klager]s smykker sælges fortsat i både Rusland og Belarus.

Det sker fra 220 butikker i Rusland og 10 i Belarus, der ikke ejes af [Klager], men bærer firmaets navn eller er autoriserede forhandlere.

Og salget pågår online til russiske kunder via aktive webshops i [Klager]s navn, hvilket koncernens officielle webdomæne leder videre til.

Her kan man også på et kort klikke sig frem til den nærmeste åbne [Klager]-butik, eksempelvis blandt de omkring 100 i Moskva.

[Klager]s pressechef fastholder over for Politiken, at [Klager] har »suspenderet al forretning med Rusland og Belarus«. Salget af smykkerne kan firmaet ikke styre:

»Vores produkter sælges af lokale distributører, som købte dem, før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. De kan sælge deres nuværende varelager, men eftersom vi har suspenderet al forretning, får de ikke nye produkter. Vi tjener ingen penge på produkter, der sælges

i Rusland og Belarus nu«, skriver pressechef [Pressechefen].

Han forklarer, at suspenderingen derfor består i ikke at sende nye produkter til det russiske marked.

Russiske forbrugere kan desuden købe smykker online, hvilket [Klager]s officielle russisksprogede webshop leder dem videre til, men det bliver nu stoppet, skriver han:

»Vi kontrollerer ikke e-handel-plattformene i Rusland og Belarus, men er i færd med at suspendere alle links fra vores domæne til distributørernes platforme«.

Politiken har spurgt, hvorfor [Klager] ikke stopper samarbejdet med sin russiske distributør, får butikkerne lukket og forbyder brugen af brandet i Putins hjemland.

»Vi er ved at undersøge vores juridiske muligheder, men her og nu har vi ingen som helst mulighed for at forhindre distributørerne i at sælge deres varelager.

Det er deres butikker og deres produkter.

Det er frustrerende, men en situation, som vi deler med rigtig mange varemærker, som har en distributør-model«, svarer pressechef [Pressechefen].

Et dilemma for danske firmaer

[Klager], der sidste år omsatte for 23,4 milliarder kroner, befinder sig i et dilemma ligesom andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland.

Ukraines ambassadør i Danmark, [Ambassadøren], har opfordret det danske erhvervsliv til, at ethvert kommercielt samarbejde og enhver dialog med russerne bør stoppe øjeblikkeligt. Torsdag henvendte han sig under et webinar hos [Pengeinstitut] med en kraftig appel til alle danske virksomheder:

»Spild ikke tiden, jo mere I tøver, des mere blod fra ukrainske børn, dræbt af russere, vil også være på jeres ærmer. Jeg er ked af at sige det, men det her er ikke vores krig alene, det er hele den civile verdens krig – vi skal stoppe Putin med alle de midler, vi har på hånden«, sagde ambassadør [Ambassadøren].

»Vent ikke på, at EU eller Nato-allierede vedtager yderligere sanktioner på et officielt niveau, I kan gøre det af egen drift: Lad være med at sælge russiske produkter, fjern dem, I har fra hylderne, stop enhver forretningskontakt med russerne, følg eksemplet fra [Selskab C]: Stop fragten til eller fra Rusland, stop enhver kommunikation med russerne. Få det stoppet, hvis du har et samarbejde med andre organisationer – universiteter, kulturinstitutioner, teatre«, sagde [Ambassadøren].

Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål har til formål at facilitere og rådgive om virksomheders samfundsansvar. Formand [Formanden] er tilbageholdende med at fortælle, hvad firmaer med aktiviteter i Rusland bør gøre.

»Det eneste, jeg kan sige, er, at erhvervslivet står i sit livs dilemma, ligesom det danske samfund gør. Som land sender vi jo heller ikke tropper til Ukraine, så vi har også lavet en afvejning«, siger [Formanden], der i mange år var folketingsmedlem for [Partiet].

[Klager] oplyser, at omsætningen fra Rusland, Belarus og Ukraine samlet udgør under 1 procent af selskabets omsætning. Der kan dermed være tale om op mod en kvart milliard kroner. »

Efter offentliggørelsen af artiklen i den trykte avis og opdateringen på netavisen

Den 6. marts 2022 kl. 16:26 sendte [Klager] endnu en mail til Politiken:

”Kære [Journalist C], Tak for samtalen i dag. Som nævnt er der stadig en faktuel fejl i artiklen, selv om vi har oplyst om det tidligere: Følgende er ikke korrekt ”Og salget pågår online til russiske kunder via aktive webshops i [Klager]s navn, hvilket koncernens officielle webdomæne leder videre til”. Linket fra vores website blev lukket fredag, hvilket vi har oplyst jer om. Tilbage står desværre at vi har oplevet vildledende og skadelig dækning og tilsidesættelse af god presseskik. I korthed - Det fremgår af journalistens skriftlige spørgsmål, at han forfølger en historie med [Klager] som eksempel på en virksomhed, der fortsætter forretning i Rusland for at tjene penge - Vi oplyser i flere runder fakta, som er at [Klager] allerede på invasionsdagen har suspenderet al handel med Rusland. Dvs. vi har ingen omsætning eller fortjeneste i landet. [Klager] er således ikke eksempel på en virksomhed, som fortsætter med at handle med Rusland. - Desuagtet offentliggør Politiken fredag en onlineartikel, som i rubrik og underrubrik direkte kobler [Klager] med ’blod på ærmerne’ og indeholder adskillige fejl. Derefter bringer I dd. en artikel på print, som stadig giver det indtryk, at [Klager] fortsætter med at sælge produkter og pleje økonomiske interesser i Rusland. - Det er vildledende og skadeligt og er på ingen måde efterprøvet i særlig grad. Tværtimod er det bragt trods flere henvendelser om fakta fra [Klager], og uden at Politiken har indgået i egentlig dialog med os om fakta. Det er vores opfattelse at emnet krig og børn skærper sagens omstændigheder. Vi uddyber gerne ovenstående overfor Politikens redaktion. Mvh [Kommunikationschefen]”

Øvrige oplysninger

Politiken har til Pressenævnet indsendt en artikel fra Politiken Finans, der blev bragt den 24. februar 2022 med overskriften ”[Klager] sætter aktiviteter i Rusland på Pause”, hvor en selskabsmeddelelse fra [Klager] er gengivet. Politiken har endvidere henvist til, at meddelelsen også er gengivet på Marketwire.dk.

Politiken har endvidere indsendt et skærbillede fra [Klager]s hjemmeside med russisk skrift samt et skærbillede af en side på [Hjemmeside 3], hvor forhandlere i Rusland er vist.

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 23. maj 2022.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God Presseskik

Korrekt information

[Klager] har indledningsvist anført, at selskabet pr. mail og telefonisk besvarede de spørgsmål, som Politiken havde stillet selskabet ved mail af 3. marts 2022. [Klager] gjorde her Politiken opmærksom på, at [Klager] allerede på invasionsdagen, den 24. februar 2022, suspendede al handel med Rusland, og at selskabet derfor ingen omsætning eller fortjeneste havde i landet fra den dag. Herudover gjorde [Klager] Politiken opmærksom på, at selskabet ikke ejer hverken butikker eller webshops i Rusland, og at selskabet ikke har nogen ansatte i Rusland, men at smykkerne derimod bliver solgt af distributører i Rusland. [Klager] gjorde det således, inden offentliggørelsen af artiklen, klart over for Politiken, at selskabet ikke er et eksempel på en virksomhed, der fortsætter med at handle med Rusland.

- overskrift og underrubrik på netavisen

[Klager] har anført, overskriften og underrubrikken er misvisende og indeholder faktuelle fejl. Af overskriften fremgår:

”»Ukrainske børns blod på ærmerne«: [Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland”

Overskriften har følgende underrubrik:

”Ukraines ambassadør siger, at danske firmaer også får blod på ærmerne, hvis de handler videre med russerne. [Klager] har »sat forretningsaktiviteter i Rusland på pause«, men smykkerne sælges fortsat til russerne. Vi kan ikke stoppe distributør, siger [Klager]. ”

Overskriften og underrubrikken kobler den ukrainske ambassadørs udtalelser om børneblod sammen med [Klager] og får det til at fremstå som om, at den ukrainske ambassadør udtaler sig om [Klager]. Overskriften og underrubrikken giver udtryk for, at [Klager] fortsætter handlen med Rusland, hvilket ikke er korrekt. [Klager] havde inden offentliggørelsen af artiklen oplyst Politiken om, at selskabet ikke fortsætter handlen med Rusland. Præmissen for overskriften og koblingen til opfordringen fra den ukrainske ambassadør er derfor fejlagtig.

[Klager] har herudover anført, at artiklen indeholder en række faktuelle fejl og har fremhævet følgende udsagn:

- udsagnet om aktiviteter ”på pause”

[Klager] har anført, at formuleringen i artiklerne om, at selskabet har sat sine aktiviteter i Rusland på pause ikke er korrekt. Aktiviteterne er derimod suspenderet, hvilket også kan oversættes til indstillet.

- udsagnet om salg på "firmaets russiske webshops"

Det fremgår af artiklen, at produkterne kan købes på "firmaets russiske webshops" og "via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne". Dette er ikke korrekt. [Klager] har ingen russiske webshops. De omtalte webshops tilhører distributøren. Det er vildledende at skrive dette om [Klager], når Politiken ved, at det ikke er [Klager]s butikker eller webshops.

[Klager] har aldrig haft et russisksproget webdomæne, men et link fra [Klager]s hjemmeside til den russiske distributør. Linket på hjemmesiden blev lukket ned, da Politiken gjorde selskabet opmærksom på det. Distributørens hjemmeside har [Klager] ikke kontrol over. Handlen var allerede stoppet, og selskabet havde ikke nogen interesse i at promovere salg i Rusland. Det var blot et weblink, der ikke var blevet fjernet. Det er kritisabelt, at Politiken anvender en sen nedtagning af et link til distributøren til at give læseren det indtryk, at [Klager] handler videre med Rusland, når det skyldtes, at [Klager] i de hektiske dage ikke havde fået opdateret hjemmesiden.

- udsagnet om "befinder sig i et dilemma"

Det fremgår af artiklen, at:

"[Klager], der sidste år omsatte for 23,4 milliarder kroner, befinder sig i et dilemma som andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland: Skal vi i protest mod Putins aggressioner trække stikket på det russiske marked, eller skal vi af hensyn til de afledte negative effekter for forretningen og arbejdspladserne holde vejret."

Det er ikke korrekt. [Klager] har suspenderet forretningen og har ingen ansatte i Rusland. [Klager] stoppede på dagen for den russiske invasion al omsætning i Rusland, og de negative effekter var således allerede indtruffet. Derfor var der ikke noget dilemma. At produkterne fortsat bliver solgt i Rusland, har således ikke noget med [Klager]s økonomi at gøre. Hele historien hviler på en forkert præmis om, at [Klager] stadig har noget at tabe, hvilket ikke er korrekt, da selskabet traf sit valg på invasionsdagen. [Klager] er derfor et forkert eksempel på den historie, som Politiken vil fortælle.

- vinklingen

[Klager] har anført, at det gennem hele artiklen antydes, at [Klager] siger et, men gør noget andet. Selskabet har henvist til, at det af underrubrikken fremgår, at "[Klager] har sat sine forretningsaktiviteter i Rusland på pause, men smykkerne sælges fortsat til russerne". [Klager] har henvist til følgende uddrag fra artiklen:

"Smykkegiganten [Klager] har meldt ud til offentligheden, at selskabet har sat sine forretningsaktiviteter på pause i det land, der har indledt krig i Europa.

Men russiske forbrugere kan stadig gå ind og handle i [Klager]-butikker, ligesom de kan købe [Klager]s smykker fra firmaets russiske webshops.

[...]

Men på trods af meldingen om at suspendere sine russiske aktiviteter, sælges [Klager]s smykker ufortrødent videre i både Rusland og Belarus. ”

Når dette i artiklen efterfølges af et fremhævet citat fra den ukrainske ambassadør: ”Jo mere I tøver, des mere blod fra ukrainske børn, dræbt af russerne, vil også være på jeres ærmer”, kan det læses som om, at det ”I”, ambassadøren henvender sig til, omfatter [Klager].

[Klager] har herudover påpeget, at selskabet ikke kan forhindre distributørerne i at videresælge produkterne, og at dette ikke er et bevis for, at selskabet handler med Rusland. Imod dette faktum forsøger Politiken at give indtryk af, at [Klager] handler med eller støtter handel med Rusland, og at selskabet, hvis det ville, kunne bremse denne handel.

Forløbet efter offentliggørelsen

[Klager] har anført, at selskabet umiddelbart efter offentliggørelsen af artiklen kontaktede journalisten og gjorde opmærksom på de faktuelle fejl i artiklen og protesterede over koblingen til ”børneblod”. Journalisten havde ikke tid til at drøfte sagen, og [Klager] henvendte sig herefter til redaktøren. Fredag aften blev overskriften og underrubrikken ændret, men de øvrige fejl blev ikke ændret. [Klager] blev herefter henvist til at rette henvendelse til Læsernes Redaktør på Politiken, og selskabet sendte samme aften en mail til Politiken om de fejl og vildledende oplysninger, der fortsat var i artiklen.

Artiklen blev herefter bragt i den trykte avis den 6. marts 2022. Lidt flere fejl var rettet end i den oprindelige udgave på netavisen, men også den trykte artikel gav det indtryk, at selskabet fortsætter med at pleje økonomiske interesser i Rusland.

Onlineartiklen blev også opdateret igen, og der blev indsat en bemærkning øverst, der gør opmærksom på ændringerne.

[Klager] fremstår dog også i den opdaterede artikel som et eksempel på en virksomhed, der befinder sig i et ”dilemma”, og hvor handlen med Rusland fortsætter, selv om virksomheden har meldt noget andet ud. Dette på trods af, at [Klager] gentagne gange har forklaret Politiken, at selskabet ikke er et brugbart eksempel, da [Klager] allerede havde indstillet sin forretning i Rusland.

[Klager] har afslutningsvist bemærket, at selskabet anerkender emnets relevans, men at [Klager] ikke et af de selskaber, der skulle vælge mellem at blive i Rusland eller lukke ned og miste forretning, da selskabet øjeblikkeligt lukkede for al handel og ikke har haft omsætning eller indtjening i Rusland siden den 24. februar 2022. Derfor er det [Klager]s opfattelse, at Politiken har skrevet artiklen mod bedre vidende.

Selv om Politiken foretog korrektioner efter gentagne henvendelser fra [Klager], er artiklen stadig vildledende og skadelig for selskabets omdømme. Det er endvidere en skærpende omstændighed, at sagen omhandler krig og børneblod.

2.2 Politikens synspunkter

God Presseskik

Korrekt information

Politiken har indledningsvist anført, at avisen beklager de upræcise formuleringer i de påklagede artikler, men har henvist til, at der hurtigt blev bragt de fornødne rettelser i overensstemmelse med de vejledende regler om god presseskik.

- overskrift og underrubrik på netavisen

Politiken har anført, at Politiken tog kritikken fra [Klager] om, at rubrikken kobkede børneblod sammen med selskabet til efterretning, og at avisen derfor samme dag kl. 17:19 ændrede overskriftens ordlyd. Udtalelserne fra den ukrainske ambassadør rettede sig ikke specifikt mod [Klager], men til hele det danske marked, der fortsat er til stede blandt de russiske forbrugere af den ene eller anden årsag. Da dette kunne misforstås i den oprindelige formulering, ændrede Politiken overskriften og underrubrikken.

I artiklen fremlagdes en række eksempler på, hvordan [Klager]s smykker og brand fortsat kunne findes på virksomhedens store russiske marked både i fysiske butikker og på webshops, selv om selskabet havde meldt ud til aktionærer og kunder, at selskabets aktiviteter i Rusland var sat på pause.

Politiken har henvist til, at [Klager] i underrubrikken og tidligt i artiklen fik sine svar bragt, herunder at [Klager], efter Politikens henvendelse, var gået i gang med at fjerne links fra sit officielle domæne, (som er russisksproget), der ledte til salg på det russiske marked. Herudover fremgik det også af artiklen, at selskabet var ved at undersøge sine juridiske muligheder, men at man ikke med øjeblikkelig virkning kunne forhindre distributører i at sælge varer på det russiske marked. Det fremgår herudover også af artiklen, at [Klager] kalder situationen frustrerende.

Politiken har anført, at det er dokumenteret, at [Klager] fortsat fremmede salg på det russiske domæne, [Hjemmeside 3], den 4. marts, og henviser i den forbindelse til et skærmbillede af det officielle webdomæne på russisk af 4. marts 2022 samt guiden til åbningstider i de fysiske butikker i Rusland af 7. marts. [Klager] har således fjernet links og markedsføring til e-handel og fysisk handel i Rusland efter offentliggørelsen af Politikens artikler.

Ambassadørens appel rettede sig til det danske erhvervsliv, hvilket også blev gengivet i artiklen og i tidligere versioner af den. Appellen er bredt adresseret, og når [Klager] dokumenterbart fortsatte med at stimulere salg af sine produkter og sit brand i Rusland fra sin officielle hjemmeside, og når smykkerne fortsat var at finde på distributørernes hylder under selskabets brand, finder Politiken det godtgjort, at [Klager] også er omfattet af ambassadørens appel.

[Klager] mener ikke, at selskabet juridisk kunne gøre yderligere ved forholdet - ud over at fjerne markedsføringen fra sin officielle hjemmeside. Dette får selskabet lejlighed til at forklare i artiklen – i overensstemmelse med god presseskik.

Politiken har herudover anført, at underrubrikken i sin oprindelige formulering i sin essens var korrekt. Politiken fremlægger et konkret citat fra Ukraines ambassadør, som er møntet på danske virksomheder generelt. Desuden fremlægges fakta om en konkret dansk virksomhed, [Klager], og om, hvad de har oplyst markedet om at gøre, og at [Klager]s smykker fortsat sælges til russerne, ligesom [Klager]s forklaring gengives.

I den opdaterede version af overskriften online og i den trykte udgave fjernede Politiken den første sætning i overskriften ”»Ukrainske børns blod på ærmerne«” for at komme [Klager]s kritik i møde og eliminere enhver tvivl om, at ambassadøren skulle have udtalt sig specifikt om [Klager]. Politiken har understreget, at ambassadørens appel også gjaldt [Klager].

Politiken har herefter kommenteret på den omtale i artiklen, som [Klager] har klaget over indeholder ukorrekt information:

- udsagnet om aktiviteter ”på pause”

Politiken har anført, at der er fuld dokumentation for formuleringen. Artiklen henviser til [Klager]s egen udmelding på engelsk til det globale marked, aktionærer og forbrugere af 24. februar 2022, hvoraf det fremgår: ”Update on Ukraine situation from [Klager]; For now, we are pausing business activities in Russia while we assess the situation. We will follow international guidelines when it comes to trading with our partners in the region”. Der er således ikke tale om, at Politiken begår en fejl ved at skrive, at [Klager] har sat sine aktiviteter på pause, men en konkret videreformidling af selskabets egen formulering til markedet.

- udsagnet om salg på ”firmaets russiske webshops”

Politiken har anført, at avisen har medgivet og beklaget, at der i artiklens indledning var tale om en upræcis formulering, der kunne misforstås. Der er rettelig tale om, at [Klager]s smykker fortsat kan købes i russisk handel og e-handel, og at [Klager] fortsat har sin markedsføring af dette salg i Rusland via sin officielle hjemmeside. I den opdaterede version af artiklen og i den trykte udgave blev formuleringen ændret, således der i stedet for ”firmaets russiske webshops” står ”online”.

I forhold til [Klager]s bemærkninger om, at smykkerne ikke sælges fra selskabets officielle webdomæne, har Politiken henvist til, at [Hjemmeside 3], indtil Politikens henvendelse, var åbent i den russisksprogede udgave. Denne markedsførte [Klager]s brand og produkter på russisk og linkede de russiske forbrugere direkte videre til en e-handelsplatform. Derfor er formuleringen om, at smykkerne sælges ”via” to stadig aktive webshops korrekt. Politiken har henvist til, at det er dokumenteret i skærm billeder af 4. marts 2022, der også var sat ind i onlineversionen af artiklen. [Klager] er endvidere kommet til orde i artiklen, og det fremgår, at selskabet vil handle på oplysningerne, og at selskabet er i færd med at suspendere alle links fra deres domæne til distributørernes platforme. Da [Klager] gjorde opmærksom på, at de omtalte links fra deres domæne var blevet fjernet fredag, opdaterede Politiken søndag artiklen på netavisen med denne oplysning.

Politiken har henvist til dokumentation for, at [Klager], trods sin udmelding til markedet, fortsatte med at promovere sit brand i russiske butikker og e-handel vil links til de russiske distributører og samarbejdspartnere samt et interaktivt kort på hjemmesiden, der guider til fysiske butikker med [Klager]s navn. At dette blev fjernet fra hjemmesiden efter Politikens henvendelse må anses som udtryk for en anerkendelse af problematikken.

- udsagnet om ”befinder sig i et dilemma”

Politiken har anført, at formuleringen er korrekt og dækkende, da en omsætning i den størrelsesorden, der er tale om, naturligvis har afledte effekter for [Klager]s globale forretning og arbejdspladser. Herudover ejer [Klager] sit varemærke, og i tilfælde af, at [Klager] valgte at bryde kontakter med sine distributører i

Rusland, eller forsøge dette ad juridisk vej for øjeblikkeligt at lukke ned for salget til russiske forbrugere, ville dette efter alt at dømme have afledte negative effekter for [Klager]. Dette adresseres i artiklen, og [Klager] får lejlighed til at forklare sig. Politiken har henvist til følgende citat fra artiklen:

”Politiken har spurgt, hvorfor [Klager] ikke har stoppet ethvert samarbejde

med sin russiske distributør og forbudt brugen af brandet og salget i Putins

hjemland. »Vi er ved at undersøge vores juridiske muligheder, men her og nu har vi ingen som helst mulighed for at forhindre distributørerne i at sælge deres varelager. Det er deres butikker og deres produkter. Det er frustrerende, men en situation som vi deler med rigtig mange varemærker, som har en distributørmodel«, svarer pressechef [Pressechefen]. ”

- *vinklingen*

Det er Politikens opfattelse, at det at sætte sine forretningsaktiviteter på pause/indstille/suspendere, af den almindelige læsers eller lægmands forståelse vil være i uoverensstemmelse med, at produkterne stadig er tilgængelige online og i fysiske butikker på det konkrete marked, ligesom det konkrete firma fortsat markedsfører salget i Rusland fra sin officielle hjemmeside [Hjemmeside 3].

Denne vurdering understøttes af, at Politikens interesse for forholdet er affødt af en henvendelse fra en læser, der var pikeret over, at [Klager]s smykker fortsat blev solgt i Rusland, og at [Klager] leder videre til salg på det russiske marked, trods selskabets udmelding den 24. februar 2022 om, at virksomheden ville pausere/indstille forretningsaktiviteter i Rusland.

Politiken har henvist til, at [Klager] kommer til orde i artiklen og får plads til at forklare, at salgsformen, distributørmodellen, besværliggør kontrollen med det russiske marked, men [Klager] anerkender samtidig præmissen, når selskabet oplyser, at selskabet efter Politikens henvendelse vil fjerne links fra hjemmesiden, der leder videre til salg på det russiske marked.

Forløbet efter offentliggørelsen

Politiken har anført, at avisen ikke er enig med [Klager] i, at onlineversionen af artiklen først blev opdateret om aftenen, idet artiklen blev opdateret samme dag kl. 17:19. Politiken reagerede hurtigt og seriøst på henvendelsen fra [Klager], lyttede til kritikken og orienterede grundigt om de rettelser og præciseringer, der blev foretaget.

Politiken har endvidere henvist til, at journalisterne, også inden offentliggørelsen af artiklen, var i tæt kontakt med [Klager], og at de forlængede svarfristen og afventede kommentaren fra selskabet.

Herudover talte indlandsredaktøren den 6. marts 2022 med [Klager] og beklagede, at artiklens oprindelige overskrift og sprogbrug og henledte i den forbindelse opmærksomheden på den detaljerede rettelse og den beklagelse, der var sat på artiklen på netavisen. Redaktionen valgte desuden at gøre artiklen utilgængelig på netavisen i den periode, hvor [Klager]s kritikpunkter blev gennemgået og præciseringerne blev formuleret.

Politiken har afslutningsvist beklaget de unøjagtigheder, der forekom, men har anført, at de fornødne rettelser og præciseringer blev foretaget så hurtigt og fremtrædende, som det var praktisk muligt.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Anne Louise Bormann, Anja Lundberg Andersen, Ulrik Holmstrup og John Meinert Jacobsen.

God Presseskik

Korrekt information

[Klager] har klaget over, at artiklens overskrift og underrubrik til den artikel, der blev bragt på netavisen, er misvisende, og at artiklerne indeholder en række faktuelle fejl. Politiken har heroverfor anført, at der er dokumentation for formuleringerne i artiklerne.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det bør kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende og skadelige udsagn. Det følger videre af de vejledende regler for god presseskik, at overskrifter og mellemrubrikker i form og indhold skal have dækning i den pågældende artikel eller udsendelse. Berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på redaktionens eget initiativ, hvis og så snart kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser indgår, jf. punkt, jf. punkt A. 1, A. 3, A. 4. A. 6 og A. 7.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de samlede indtryk giver et retvisende billede.

- overskrift og underrubrik på netavisen

[Klager] har klaget over, at overskriften og underrubrikken i artiklen, der blev bragt den 4. marts 2022 på netavisen, er misvisende og vildledende, da den ukrainske ambassadørs udtalelser om børneblod kobles sammen med [Klager] og samtidig giver indtryk af, at [Klager] ”handler videre” med Rusland.

Politiken har anført, at den omtalte appel fra ambassadøren rettede sig til det danske erhvervsliv, og at [Klager] således også er omfattet af denne appel. Essensen i ordlyden og underrubrikken i den oprindelige form var således korrekt, og Politiken har dokumenteret, at [Klager] fremmede salg på det russiske marked efter Ruslands invasion af Ukraine. Politiken har endvidere anført, at [Klager] er kommet til orde i artiklen.

Af den påklagede overskrift fremgår:

”»Ukrainske børns blod på ærmerne«: [Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland”

Overskriften har følgende underrubrik:

”Ukraines ambassadør siger, at danske firmaer også får blod på ærmerne, hvis de handler videre med russerne. [Klager] har »sat forretningsaktiviteter i Rusland på pause«, men smykkerne sælges fortsat til russerne. Vi kan ikke stoppe distributør, siger [Klager]. ”

Overskriften blev samme dag ændret til:

”[Klager] har suspenderet russisk forretning, men smykkerne sælges videre i Rusland”

Den opdaterede overskrift har følgende underrubrik:

”[Klager] har »sat forretningsaktiviteter i Rusland på pause«, men smykkerne sælges fortsat til russerne. Vi kan ikke stoppe distributør, siger [Klager], der nu undersøger sine juridiske muligheder. ”

Pressenævnet har lagt til grund, at artiklen på netavisen blev offentliggjort den 4. marts 2022 kl. 15:39. Politiken har oplyst, at overskriften og underrubrikken blev ændret samme dag kl. 17:19.

Nævnet finder, at den oprindelige formulering af overskriften og underrubrikken på netavisen kan efterlade læseren med et misvisende og ukorrekt indtryk af, at den ukrainske ambassadørs kritiske udtalelser alene eller i særlig grad er rettet mod selskabet [Klager]. Dette gælder uanset, at [Klager] måtte være omfattet af den omtalte opfordring fra ambassadøren, og at Politiken kort tid efter offentliggørelsen ændrede overskriften. Nævnet udtaler kritik af overskriftens formulering.

- udsagnet om aktiviteter ”på pause”

[Klager] har klaget over, at formuleringen ikke er korrekt, og at aktiviteterne ikke er sat på pause, men at de er suspenderet. Politiken har anført, at der er fuld dokumentation for formuleringen, som er taget fra [Klager]s egen formulering til markedet i selskabets meddelelse af 24. februar 2022.

Det fremgår, at [Klager] den 3. marts 2022 fik tilsendt en mail fra Politiken med emnet:

”Spørgsmål fra Politiken vedr. ”forretningsaktiviteter på pause i Rusland”. Af mailen fremgik det blandt andet:

”Kære [Pressechefen], Jeg er journalist på Politiken, og jeg har konstateret, at [Klager] har meldt følgende ud til markedet: ”For nu har vi sat vores forretningsaktiviteter på pause i Rusland, mens vi holder øje med situation”. Ikke desto mindre er jeres fysiske butikker i Rusland og Belarus ifølge vores oplysninger stadig åbne, hvilket også er det, der oplyses online. Dertil kommer, at I tilsyneladende også stadig har åbent for onlinesalg til det russiske marked”

Dagen efter sendte [Klager] en skriftlig udtalelse til Politiken, hvoraf følgende blandt andet fremgår:

”Vi har suspenderet al forretning med Rusland og Belarus. Vores produkter sælges af lokale distributører, som købte dem før krigen brød ud. Distributørerne ejer produkterne, og vi kan ikke forhindre dem i at sælge dem videre. De kan sælge deres nuværende varelager, men eftersom vi har suspenderet al forretning, får de ikke nye produkter.”

Pressenævnet finder på den ene side, at [Klager] har præciseret over for Politiken, at selskabets aktiviteter i Rusland er suspenderet og ikke sat på pause. Pressenævnet finder på den anden side, at formuleringen om, at aktiviteterne er sat på pause ud fra en sproglig forståelse i det væsentlige har samme betydning, som at aktiviteterne er suspenderede. Nævnet bemærker i den forbindelse, at [Klager], efter det oplyste, selv har brugt den formuleringen om pause på et tidligere tidspunkt. Nævnet udtaler ikke kritik.

- udsagnet om salg på ”firmaets russiske webshops”

[Klager] har klaget over, at oplysningerne om, at [Klager]s produkter fortsat kan købes på ”firmaets russiske webshops” og ”via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne” ikke er korrekte, da selskabet ikke har nogen russiske webshops. De omtalte webshops tilhører distributøren, hvilket Politiken er oplyst om. Politiken har heroverfor anført, at Politiken har medgivet og beklaget, at der i artiklens indledning var tale om en upræcis formulering, som kunne misforstås, og derfor hurtigt blev rettet. Politiken har herudover anført, at selskabets officielle webdomæne, [Hjemmeside 3], indtil Politikens henvendelse, var åben i sin russisksprogede udgave.

Af artiklen på netavisen fremgik det ved publiceringen, at:

”Smykkegiganten [Klager] har meldt ud til offentligheden, at selskabet har sat sine forretningsaktiviteter på pause i det land, der har indledt krig i Europa.
Men russiske forbrugere kan stadig gå ind og handle i [Klager]-butikker, ligesom de kan købe [Klager]s smykker fra firmaets russiske webshops.

Af den trykte artikel fremgår det, at:

”Smykkegiganten [Klager] har meldt ud til offentligheden, at selskabet har sat sine forretningsaktiviteter på pause i det land, der har indledt krig i Europa.
Men russiske forbrugere kan stadig gå ind og handle i [Klager]-butikker, ligesom de kan købe [Klager]-smykkerne online.”

På baggrund af sagens oplysninger lægger nævnet til grund, at der på tidspunktet, hvor artiklen blev publiceret, var links på [Klager]s hjemmeside, der linkede til det russiske marked. Uanset om disse links førte til sider, som [Klager] har oplyst ikke er under selskabets forretning, finder Pressenævnet, at Politikens omtale af dette ikke udgør en tilsidesættelse af god presseskik. Nævnet bemærker i den forbindelse, at [Klager] er kommet til orde i artiklen, ligesom omtalen blev præciseret i den efterfølgende trykte udgave og i den opdaterede udgave af artiklen på netavisen. Nævnet udtaler ikke kritik.

- udsagnet om ”befinder sig i et dilemma”

[Klager] har klaget over, at det ikke er korrekt, at selskabet befinder sig i et dilemma, da selskabet har suspenderet al forretningen i Rusland ikke har nogen ansatte i Rusland. Politiken har anført, at formuleringen er korrekt og dækkende, da en omsætning i den størrelsesorden, der er tale om, har afledte effekter for [Klager]s globale forretning og arbejdspladser.

Det fremgår af artiklen på netavisen, at:

”[Klager], der sidste år omsatte for 23,4 milliarder kroner, befinder sig i et dilemma som andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland: Skal vi i protest mod Putins aggressioner trække stikket på det russiske marked, eller skal vi af hensyn til de afledte negative effekter for forretningen og arbejdspladserne holde vejret. ”

Af den trykte artikel fremgår det, at:

”Et dilemma for danske firmaer

[Klager], der sidste år omsatte for 23,4 milliarder kroner, befinder sig i et dilemma ligesom andre danske virksomheder med aktiviteter i Rusland. ”

Pressenævnet finder, at de påklagede udsagn fremstår som Politikens subjektive vurdering af den situation, som [Klager] og andre danske firmaer, der er til stede på det russiske marked, befinder sig i. På den baggrund finder nævnet ikke grundlag for at udtale kritik af formuleringen.

- vinklingen

[Klager] har klaget over, at det gennem hele artiklen antydes, at [Klager] siger et, men gør noget andet, hvilket også understøttes af opsætningen af artiklen, hvor et citat fra den ukrainske ambassadør er fremhævet, så det får det til at se ud som om, at det ”I”, ambassadøren henvender sig til, er [Klager]. Politiken har anført, at [Klager]s smykker fortsat sælges i Rusland, og at selskabet kommer til orde i artiklen og får plads til at forklare, at salgsformen besværliggør kontrollen med det russiske marked.

Af artiklen på netavisen fremgår det:

”Smykkegiganten [Klager] har meldt ud til offentligheden, at selskabet har sat sine forretningsaktiviteter på pause i det land, der har indledt krig i Europa.

Men russiske forbrugere kan stadig gå ind og handle i [Klager]-butikker, ligesom de kan købe [Klager]s smykker fra firmaets russiske webshops.

[...]

Men på trods af meldingen om at suspendere sine russiske aktiviteter, sælges [Klager]s smykker ufortrødent videre i både Rusland og Belarus. Det sker fra 220 butikker i Rusland og 10 i Belarus, der bærer [Klager]s navn eller er autoriserede forhandlere. Og det sker også via to stadig aktive webshops til russiske kunder, hvoraf den ene er koncernens officielle webdomæne. Her kan man også på et kort klikke sig frem til nærmeste åbne [Klager]-butik, eksempelvis blandt de omkring 100 i Moskva.

Der er i artiklen herefter fremhævet et citat med større skrift. Af citatet fremgår følgende:

”Jo mere I tøver, des mere blod fra ukrainske børn, dræbt af russere, vil også være på jeres ærmer, [Ambassadøren], Ukraines ambassadør i Danmark”

Pressenævnet finder, at redaktørens valg og fravalg af informationer i dækningen, herunder brugen af et fremhævet citat i teksten, ikke overskrider rammerne for redigering. Nævnet bemærker i den forbindelse, at [Klager] har fået forelagt kritikken, og at selskabets udtalelser er gengivet i tilstrækkeligt omfang. Nævnet finder på den baggrund ikke anledning til at udtale kritik af vinklingen af artiklen.

Forløbet efter offentliggørelsen

[Klager] har klaget over forløbet i kontakten med Politiken og har anført, at den helt grundlæggende problematik fortsat består efter berigtigelsen af artiklen, idet [Klager] fortsat bruges som et eksempel på en virksomhed, der befinder sig i et dilemma.

Politiken har heroverfor anført, at avisen lyttede til kritikken og foretog de fornødne rettelser og præciseringer så hurtigt og fremtrædende, som det var praktisk muligt.

Pressenævnet finder efter en samlet vurdering ikke anledning til at udtale kritik af Politiken for forløbet omkring berigtigelsen. Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at Politiken fjernede artiklen fra forsiden på politiken.dk, mens kritikken fra [Klager] blev gennemgået, og at det tydeligt fremgår, at artiklen på netavisen er blevet opdateret.

Pressenævnet finder ikke i øvrigt anledning til at udtale kritik.

Offentliggørelse af Pressenævnets kendelse

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af Politiken at offentliggøre følgende til Pressenævnets logo som illustration:

”[rubrik]

Pressenævnet kritiserer Politiken

[underrubrik]

En overskrift og en underrubrik på netavisen efterlod læseren med et misvisende indtryk

[tekst]

Politiken bragte i marts måned en artikel på netavisen, der omtalte den ukrainske ambassadørs opfordring til danske selskaber om at indstille samarbejdet med Rusland. Ambassadørens udtalelser omhandlede blandt andet, at danske firmaer får ukrainske børns blod på ærmerne, hvis de fortsætter handlen med Rusland. Artiklen omtalte i overskriften og i underrubrikken, at selskabet [Klager]s smykker sælges videre i Rusland. [Klager] klagede til Pressenævnet over, at det efterlod læseren med det fejlagtige

indtryk, at ambassadørens udtalelser havde en særlig sammenhæng med selskabet. Pressenævnet kritiserer Politiken for at omtale selskabet i den misvisende og krænkende sammenhæng.

Pressenævnet har pålagt os at bringe ovennævnte meddelelse. Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på pressenaevnet.dk”

Offentliggørelse på netavisen

Offentliggørelse af nævnets kendelse skal ske snarest på de af mediets platforme, hvor den påklagede artikel har været bragt. Offentliggørelse skal bestå i en selvstændig artikel med Pressenævnets logo som illustration. Artiklen skal prioriteres, f.eks. med placering på en forside i mindst et døgn efter kritikens offentliggørelse. Pressenævnets offentliggørelsestekst skal bringes uden reklamer i teksten.

Endvidere skal denne artikel være offentligt tilgængelig som en selvstændig artikel i overensstemmelse med prioriteringen af den påklagede artikel, og i en periode svarende til den periode, hvor den påklagede artikel har været tilgængelig.

Endelig skal der oprettes et link med teksten ”Pressenævnet har udtalt kritik af artiklen” direkte til nævnets kendelse på www.pressenaevnet.dk ved starten af brødteksten i den påklagede artikel, hvis den fortsat er tilgængelig på hjemmesiden og ikke er ændret på de punkter, hvor nævnet har udtalt kritik.

Skrifttype og layout bør svare til den opsætning, der i øvrigt anvendes i redaktionelle artikler i mediet.

Afgjort den 11. oktober 2022